

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **V. V.,** zastoupeného JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Žitná 45, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2004 č. j. 6 Az 228/2003 – 34,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 27. 4. 2004 č. j. 6 Az 228/2003 – 34 zamítl žalobu podanou žalobcem (dále i „stěžovatel“) proti rozhodnutí ministra vnitra (dále jen „žalovaného“) ze dne 27. 10. 2003 č. j. OAM-2017/AŘ-2002, kterým byl zamítnut rozklad žalobce a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 25. 9. 2001 č. j. OAM-203/VL-10-P20-2000 o neudělení azylu podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a o tom, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování dle § 91 téhož zákona. V odůvodnění rozsudku Městský soud v Praze shrnul dosavadní řízení ve věci a mimo jiné uvedl, že se zabýval otázkou, nakolik měl žalovaný dostatek podkladů pro závěr o tom, že nebyly splněny podmínky pro udělení azylu. Dle soudu je z odůvodnění napadeného rozhodnutí patrno, že žalovaný posuzoval důvodnost požadavku žalobce na udělení azylu na základě jeho tvrzení a s přihlédnutím k informacím o zemi původu týkající s dodržování lidských práv a svobod. Závěr svého rozhodnutí o tom, proč nepříznivá situace žalobce v Gruzii nezakládá nárok na udělení azylu podle příslušných zákonných ustanovení, pak žalovaný na základě zjištěného skutkového stavu v souladu se zákonem o azylu dostatečně odůvodnil. Žalovaný rovněž dostatečně odůvodnil neexistenci překážek vycestování uvedených v ustanovení § 91 zákona o azylu. Městský soud v Praze je stejného názoru jako žalovaný, skutečnosti uváděné žalobcem nejsou důvody pro udělení azylu taxativně

vyjmenovanými v ustanovení § 12 zákona o azylu. Z údajů žalobce vyplývá, že v daném případě nebyly důvodem jeho odchodu z Gruzie skutečnosti dle § 12 zákona o azylu, ale jednalo se o problémy nastalé v důsledku tehdy všeobecné situace v Gruzii. K udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu soud uvádí, že azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodného zvláštního zřetele, zákon nestanoví podmínky pro jeho udělení, proto na něj není právní nárok, a zůstává tak pouze na režimu správního uvážení posoudit důvody žadatele o azyl. V daném případě se žalovaný podrobně zabýval obecnou situací v Gruzii z hlediska podmínek udělení azylu, včetně okolností týkajících se jeho možného návratu do vlasti, a to nejen na základě objektivní situace, ale i na základě osobní situace žalobce. V podané žalobě žalobce neuvádí žádné nové skutečnosti, z nichž by bylo možno ve vztahu k jeho zákonnému nároku dovodit neúplně zjištěný skutkový stav žalovaným ani žádné skutečnosti, které by zjištění učiněná žalovaným vyvracely. Městský soud v Praze dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti citovanému rozsudku Městského soudu v Praze podal žalobce včas kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel v úvodní části kasační stížnosti připomíná, že již v žalobě uváděl, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, čímž porušil povinnost uloženou mu ustanovením § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu a v důsledku toho i tuto jeho žádost nesprávně posoudil, že důkazy, které si žalovaný opatřil, nebyly úplné (§ 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 správního řádu), dále že mezi rozhodnutím a podklady chybí logická vazba, a že žalovaný nedostatečně objasnil důvody, které ho vedly k vydání rozhodnutí (§ 47 odst. 3 správního řádu). Stěžovatel v žalobě také namítal, že žádost o udělení azylu v České republice podal proto, že v Gruzii byl neustále diskriminován z důvodu své národnosti, při útocích na něho a jeho rodinu se obracel na příslušné orgány, ty ale na jeho stížnosti nereflektovaly a vždy je jako nevyřešené odložily. Stěžovatel nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že činy, kterým byl vystaven v zemi původu ze strany soukromých osob, nelze přičítat státním orgánům Gruzie jako celku, neboť stát nese odpovědnost za jednání soukromých osob, pokud je toto jednání státní mocí vyvoláno, podporováno, vědomě trpěno nebo záměrně nedostatečně potlačováno. V tomto případě jde hlavně o nečinnost státních orgánů, které měli zasáhnout proti jednání těchto osob a zabránit jim v jejich pokračování, pokud se tak nestalo, jde ze strany státu o vědomé trpění takového jednání a zároveň i o jeho záměrné nedostatečné potlačování.

Další částí kasační stížnosti stěžovatel namítá, že není jasné, na základě jakých skutečností dospěl žalovaný k závěru, že kompetentní orgány se napadením a zraněním stěžovatele zabývaly, byť pachatele nenašly, stejně tak neví, jaký důkazy byl použit. Dle stěžovatele oznámení trestného činu ještě neznamená, že se jím povinné subjekty zabývají, tak jak mají. Pokud stěžovatel v souvislosti s jedním z případů hovořil, že pachatelé byli označení a vyslechnuti, proč mu následně nebyl sdělen důvod neodsouzení těchto pachatelů. K tvrzení žalovaného, že nevyužil všech zákonných prostředků, které právní řád jeho vlasti poskytuje k ochraně práv svých občanů, kdy uvádí, příkladem nevládní organizace a vládní nebo parlamentní pozorovatele dodržování lidských práv, stěžovatel uvádí, že uvedené prostředky však nejsou zákonné a řádné, nýbrž maximálně zákon neporušující, což nestačí, nelze odkazovat na instituce, které nejsou v hierarchii výkonných orgánů způsobilé rozhodovat. Pokud je odkazováno na institut veřejného ochránce lidských práv, není zohledněna skutečnost, že stěžovatel opustil svou vlast na konci roku 1996, kdy tohoto institutu ještě nemohl řádně využít. Stěžovatel dále rozporuje tvrzení žalovaného, že azyl není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávním, důvody pro poskytnutí

azylu jsou zákonem přesně vymezeny a nepokrývají celou škálu porušování lidských práv, neboť z toho nabývá dojmu, že rozhodování o tom, co je a není porušením lidských práv je na libovůli či svévoli správního orgánu. Stěžovatel také namítá, že pokud žalovaný poukazuje na rozpor v jeho výpovědi o pobytu v Rusku, nebyl žalovaným ani soudem odstraněn.

Závěrem kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že trvá na tom, že v Gruzii byl neustále diskriminován z důvodu své národnosti, při řešení problémů (vykradení bytu, pokus o znásilnění dcery) byla tamní milice liknavá pro jeho arménský původ. K jakýmkoliv stížnostem je milice nepřístupná s ohledem na národnost stěžovatele, navíc byla jeho rodina neustále obtěžována občany abcházské a gruzínské národnosti, kteří si nárokovali půdu, na níž stěžovatel žil a snažili se ho z ní vyhnat. Při jednom konfliktu byl stěžovatel bodnut do břicha a následně strávil měsíc a půl s poraněním jater v nemocnici. Stěžovatel navrhl napadený rozsudek zrušit a ve věci nařídit další projednání, zároveň navrhl přiznat kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu správními předpisy, a odkazuje na správní spis ve věci, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele. Žalovaný navrhuje, aby kasační stížnost byla zamítnuta a nebyl jí přiznán odkladný účinek.

Z předloženého správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal dne 19. 7. 2000 návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém uvedl jako důvod své žádosti skutečnost, že v Gruzii není možné žít, byl mu tam vykraden dům, přičemž se domnívá, že se tak stalo pro jeho arménskou národnost, a že to udělali gruzínští vojáci, obrátil se na milici, ale nic se nevyřešilo. Dceru stěžovatele odvezli vojáci někam pryč, potom se vrátila, nic se jí nestalo, přesto byla velmi vystrašená. Proto stěžovatel s rodinou odjel do Ruska, kde se však dle stěžovatele nedá žít, děti nemají pasy a v Rusku jim je vystavit nechtějí. Do Gruzie se vrátit nemohou, proto stěžovatel přijel do České republiky a chtěl by, aby jeho rodina přijela za ním. Stěžovatel uvedl, že Gruzii opustil v prosinci 1996 z národnostních důvodů, odjel do Ruska, tam žil tři a půl roku a potom odjel do Běloruska a přes Polsko do České republiky. Stěžovatel nebyl nikdy členem žádné politické strany ani jiné organizace. Dne 1. 3. 2001 v pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu stěžovatel podrobněji vylíčil konfliktní situace, do nichž se dostával s jinými osobami (zejména gruzínské a abcházské národnosti), při jedné potyčce byl zraněn nožem, měl poraněná játra a musel být operován, dceru se dokonce pokusili znásilnit. Stěžovatel se domníval, že slovní a fyzické útoky směřující proti jeho osobě byly vedeny kvůli jeho arménské národnosti, neboť kdyby byl národnosti gruzínské, takové problémy by neměl. Stěžovatel přisvědčil, že podobné problémy měli i jiní lidé z jeho okolí, a to jak Arméni, tak Rusové. Dále stěžovatel uvedl, že vykradení domu nahlásil milici, sepsali protokol, ale nic nevyšetřili, rovněž tak byl sepsán protokol v případě potyčky, kdy byl stěžovatel zraněn, ale milice pachatele nenašla. Stěžovatel projevil zájem žít a pracovat v České republice a měl za to, že v případě návratu do vlasti mu tam hrozí smrt.

Součástí správního spisu jsou také část Zprávy o dodržování lidských práv za rok 2000 v Gruzii Ministerstva zahraničích věcí Spojených států a Informace o zemi původu Ministerstva zahraničních věcí České republiky z roku 2003.

Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu a v mezích kasační stížnosti napadený rozsudek a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podanou kasační stížností stěžovatel uplatnil důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy tvrzenou vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit. Stěžovatel v úvodní části kasační stížnosti stále trvá na tom, že žalovaný v řízení o udělení azylu porušil ustanovení správního řádu týkající se zjišťování skutkového stavu věci, dokazování a odůvodnění rozhodnutí, čímž dospěl k nesprávným závěrům ve věci, s nimiž stěžovatel nesouhlasí a uvádí, že ve vlasti byl neustále diskriminován z důvodu své národnosti, při útocích na něho a jeho rodinu se obracel na příslušné orgány, ty ale na jeho stížnosti nereflektovaly. Dle stěžovatele stát nese odpovědnost za jednání soukromých osob, pokud je toto jednání státní mocí vyvoláno, podporováno, vědomě trpěno nebo záměrně nedostatečně potlačováno.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Pronásledováním ve smyslu § 2 odst. 5 zákona o azylu (ve znění platném v době správního řízení o udělení azylu) je třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Nejvyšší správní soud má za to, že v rámci řízení o udělení azylu provedl žalovaný řádné dokazování dle ustanovení § 34 správního řádu, když si opatřil dostatek podkladů pro rozhodnutí, přičemž vycházel zejména z tvrzení stěžovatele uváděných v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu a v protokolu k tomuto návrhu a z informací o Gruzii Ministerstva zahraničích věcí Spojených států a Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Na základě opatřených podkladů zjistil žalovaný přesně a úplně skutkový stav věci v souladu s ustanoveními § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, který rozebral v kontextu platné právní úpravy a dospěl k závěrům uvedeným v rozhodnutí. Po posouzení situace v zemi původu stěžovatele a s přihlédnutím k jím uváděným skutečnostem nevyšlo najevo, že by stěžovatel mohl mít ve vlasti odůvodněný strach z pronásledování z důvodu národnosti ve smyslu § 2 odst. 5 zákona o azylu. Ze skutečností uváděných stěžovatelem sice vyplývá, že v Gruzii mohl být vystaven negativnímu jednání ze strany osob gruzínské či abcházské národnosti, ale nebylo prokázáno, že by takové jednání bylo uskutečňováno z vůle, za podpory či za vědomého strpění státu, popřípadě v situaci, kdy se není možné domoci ochrany před takovým jednáním státu. Z výpovědí stěžovatele je zřejmé, že se v několika případech (například v případě vykradení svého domu nebo v případě potyčky, při které byl zraněn) obrátil na policii, ale pokud ta mu dostatečnou ochranu neposkytla, nepokusil se dále kontaktovat nadřízené orgány policie či jiné státní případně nestátní instituce. Nelze tudíž mít za to, že by státní orgány země původu stěžovatelem popsané negativní jednání soukromých osob trpěly či nebyly schopny proti němu poskytnou účinnou ochranu. Nejvyšší správní soud má za to, že žalovaný se v odůvodnění svého rozhodnutí s možnou aplikací ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu dostatečným způsobem vypořádal, podrobně popsal průběh řízení o udělení azylu, právní a skutková zjištění ve věci, hodnocení důkazů a konečná stanoviska, čímž vyhověl požadavkům stanoveným v § 47 odst. 3 správního řádu. Rovněž Městský soud v Praze vycházel z dostatečných podkladů potřebných

pro rozhodnutí, ve věci provedl řádné dokazování a dospěl ke stejným právním závěrům jako žalovaný. Nejvyšší správní soud přijaté závěry sdílí a v řízení neshledal vadu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

V další části kasační stížnosti stěžovatel nově uvádí konkrétní námitky proti několika tvrzením žalovaného obsaženým v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. Proto k těmto nově uvedeným skutečnostem, o nichž se stěžovatel nezmínil v řízení o žalobě u Městského soudu v Praze, a které uplatnil teprve v kasační stížnosti, nelze přihlížet.

Na závěr Nejvyšší správní soud upozorňuje, že právní institut azylu nelze směšovat s instituty sloužícími k legalizaci pobytu cizinců na území České republiky, které jsou vymezeny například v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, v platném znění.

Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s.

Stěžovatel podal také návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek dle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud se návrhem nezabýval, neboť věc byla vyřízena přednostně v souladu s ustanovením § 56 ve spojení s § 120 s. ř. s.

Jelikož stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. července 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu